Παγκόσμιος Χάρτης Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας

Βρυξέλλες, Απρίλιος 2019

Παγκόσμιος Χάρτης Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας

Προοίμιο

Το δικαίωμα όλων να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες και στις ιδέες, που επιβεβαιώνεται με το Αρθρο 19 της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, περιγράφει και την αποστολή των δημοσιογράφων. Η ευθύνη των δημοσιογράφων απέναντι στην κοινή γνώμη υπερβαίνει όποιας άλλης ευθύνης, ιδιαίτερα απέναντι σε εργοδότες και σε δημόσιες αρχές. Η συγκεκριμένη οικουμενική διακήρυξη καθορίζει τους κανόνες, με τους οποίους οι δημοσιογράφοι ενεργούν όταν ερευνούν, επεξεργάζονται, μεταδίδουν, διαδίδουν και σχολιάζουν ειδήσεις και πληροφορίες και περιγράφουν τα γεγονότα σε οποιοδήποτε μέσο.

1. Πρώτιστο καθήκον του δημοσιογράφου είναι να σέβεται την αλήθεια και το δικαίωμα της κοινής γνώμης να γνωρίζει την αλήθεια.

2. Ο δημοσιογράφος για να φέρει εις πέρας αυτό το καθήκον, οφείλει πάντα να υπερασπίζεται τις αρχές της ελεύθερης ειλικρινούς συλλογής και δημοσιοποίησης των ειδήσεων, καθώς και το δικαίωμα του δίκαιου σχολιασμού και της κριτικής. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να διαχωρίζουν με σαφήνεια τις πληροφορίες που βασίζονται σε γεγονότα, από τα σχόλια και τις κρίσεις.

3. Ο δημοσιογράφος δημοσιοποιεί αναφορές που βασίζονται αποκλειστικά σε στοιχεία, των οποίων γνωρίζει την προέλευση. Ο δημοσιογράφος οφείλει να μην υποκρύπτει πληροφορίες ουσιαστικής σημασίας, ούτε να παραποιεί έγγραφα. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να είναι προσεκτικοί όταν αναπαράγουν δηλώσεις ή άλλο σχετικό υλικό, το οποίο δημοσιοποιούν ιδιώτες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

4. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να χρησιμοποιούν μόνο θεμιτές μεθόδους για να λάβουν πληροφορίες, φωτογραφίες, έγγραφα και στοιχεία, γνωστοποιώντας πάντα τη δημοσιογραφική τους ιδιότητα. Επιπλέον οφείλουν να αποφεύγουν την κρυφή καταγραφή εικόνων και ήχου, παρά μόνο εφόσον είναι αδύνατον να συλλέξουν με άλλο τρόπο πληροφορίες ιδιαίτερου δημοσίου συμφέροντος. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να απαιτούν την ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις πηγές πληροφοριών και να ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης έρευνας, όλων των στοιχείων δημόσιου συμφέροντος.

5. Η έννοια της επείγουσας και άμεσης μετάδοσης των πληροφοριών δεν υπερέχει της αναγκαίας επιβεβαίωσης των πηγών και τη δυνατότητα να υπάρξει απάντηση.

6. Ο δημοσιογράφος οφείλει να πράξει ότι είναι δυνατόν για να επανορθωθούν τα όποια λάθη ή δημοσιευμένες ανακριβείς πληροφορίες σε εύλογο χρονικό διάστημα, με κάθε λεπτομέρεια και με απόλυτα διαφανή τρόπο.

7. Ο δημοσιογράφος οφείλει να τηρεί το επαγγελματικό απόρρητο που αφορά την πηγή των πληροφοριών, τις οποίες έχει εξασφαλίσει υπό εχεμύθεια.

8. Ο δημοσιογράφος οφείλει να σέβεται την ιδιωτική ζωή των πολιτών. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να σέβονται την αξιοπρέπεια των ατόμων, τα οποία κατονομάζονται ή αναφέρονται και να ενημερώνουν τον ερωτούμενο ότι η συνομιλία ή όποιο άλλο υλικό τους δοθεί, θα δημοσιευθεί. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στις συνεντεύξεις με άπειρα ή ευάλωτα άτομα.

9. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να διασφαλίσουν τη διάδοση πληροφοριών ή απόψεων, που δεν συμβάλλουν στην καλλιέργεια μίσους ή προκαταλήψεων και να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια αποφυγής και διευκόλυνσης της διάδοσης των διακρίσεων βάσει φυλής, φύλου, σεξουαλικού προσδιορισμού, γλώσσας, θρησκείας, αναπηρίας, πολιτικών και άλλων απόψεων καθώς και εθνικής, κοινωνικής ή εθνοτικής προέλευσης.

10. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να θεωρούν ως σοβαρά επαγγελματικά παραπτώματα:

· Τη λογοκλοπή.

· Τη διαστρέβλωση των στοιχείων.

· Τη συκοφαντία, τη δυσφήμιση και τις ανυπόστατες κατηγορίες.

11. Ο δημοσιογράφος οφείλει να αποφεύγει να ενεργεί ως αρωγός της αστυνομίας ή των άλλων υπηρεσιών ασφάλειας του κράτους. Οι δημοσιογράφοι είναι δυνατόν να κληθούν, να δώσουν πληροφορίες, μόνο εφόσον έχουν ήδη δημοσιοποιηθεί σε κάποιο μέσο ενημέρωσης.

12. Ο δημοσιογράφος οφείλει να φέρεται με αλληλεγγύη στους συναδέλφους, χωρίς όμως να αποποιείται την ελεύθερη έρευνα, το καθήκον να ενημερώνει και το δικαίωμα να ασκεί κριτική, να σχολιάζει, να σατιρίζει και να επιλέγει τα δημοσιογραφικά θέματα.

13. Ο δημοσιογράφος οφείλει να μη χρησιμοποιεί την ελευθερία του Τύπου για να εξυπηρετήσει άλλα συμφέροντα και να αποφεύγει την εκμετάλλευση ή να έχει προσωπικό όφελος από τη διάδοση ή μη-διάδοση πληροφοριών. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να αποφεύγουν και να δώσουν τέλος, σε όποια κατάσταση ενδεχομένως θα τους οδηγήσει ασκώντας το επάγγελμα, σε σύγκρουση συμφερόντων. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να αποφεύγουν κάθε σύγχυση της δραστηριότητάς τους με τη διαφήμιση ή την προπαγάνδα. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να μην εμπλέκονται σε

κανενός είδους εσωτερική πληροφόρηση και χειραγώγηση της αγοράς.

14. Ο δημοσιογράφος οφείλει να μην αναλαμβάνει δραστηριότητες ή εργασίες, που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία του. Οι δημοσιογράφοι οφείλουν να σέβονται της μεθόδους συλλογής και διάδοσης των πληροφοριών τις οποίες αποδέχθηκαν ελεύθερα, όπως είναι η εμπιστευτική πληροφόρηση (of the record), η ανωνυμία και το εμπάργκο, υπό τον όρο ότι αυτές οι δεσμεύσεις έχουν διατυπωθεί ξεκάθαρα και πέρα από κάθε αμφιβολία.

15. Οι δημοσιογράφοι που άξια φέρουν τον τίτλο, θεωρούν καθήκον τους να τηρούν πιστά τις παραπάνω αρχές. Δεν είναι δυνατόν να υποχρεωθούν να αναλάβουν μία επαγγελματική δραστηριότητα ή να εκφράσουν μια άποψη, αντίθετη με τις επαγγελματικές τους πεποιθήσεις ή τη συνείδηση τους.

16. Οι δημοσιογράφοι για θέματα που άπτονται της επαγγελματικής τους ακεραιότητας αναγνωρίζουν, στο γενικότερο πλαίσιο του νόμου κάθε χώρας, τη δικαιοδοσία ανεξάρτητων αυτό-ρυθμιστικών αρχών, στις οποίες έχει πρόσβαση η κοινή γνώμη και απορρίπτουν κάθε παρέμβαση από κυβερνήσεις ή οποιοδήποτε άλλον.

27.5.19/Nτ.P.